

DEBRECZEN NAGY-VÁRADI

ÉRTESETŐ.

Hirdető, szépirodalmi és vegyes tartalmu közérdekű hetilap.

Előfizetési díj:

Egész évre helyben s vidékre	4 frt.
Félévre	2 „
Évnyegyedre	1 „
Egyes példány	10 kr.

Hirdetések jutányos árért közölhetnek, külön mindannyiszor 30 kr bélyegdíj mellett. Szerkesztői iroda Debreczenben: Nagyuj-ntca 1609. sz. a.

Nagy-Váradon előfizetések és hirdetések felvételének Nuricsán Péter fűszerkereskedésében.

A nyitlertben magán és pártérdekű cikkekkel ócsó árért elfogadunk.

Fönt és alant.

Csaknem a felleghben lakott,
 Oly fent vára, palotája.
 — Azt kívánta, hogy a nap is
 Előbb süssön ő reája;
 Előbb érintse homlokát
 Mi oda fent leng, a szellő;
 — Kerülte még a léget is
 Mely a földről felé feljő.
 Birtoka, kincse halomban.
 — Még a számát se tudta tán, —
 De mind ez mitse segített
 Nyugodalmán, öntudatán.
 Kerülte az embertársat,
 — Még családját se szerette —
 Komor és zárkozott vála
 Tette, szava, tekintete.
 Jóltenni, nem tett senkivel.
 Szív, ész két rozsz szomszéd nála . .
 S így mindegy volt másra nézve
 Élete, avagy halála.

Lent a völgyben szalmafödél,
 Alatta boldog család él;
 — Olyan, olyan szegény pedig —
 Kevés mit övének nevez,
 De a szegénység ám nem ez:
 Jó az Isten! Ad az nekik.

Fent, a magas palotából
 A harang siránkozva szól.
 . . E hang onnan oly rég hallott . .
 Mi történt ott, mi baj van ott? !
 . . . „Légy földdel! mert földből lettél.“
 — Egy komor nyelv ekkép beszél. —
 S meghallván ezt a várua,
 A parancsra megindula:
 El, el a föld alá, mélyen;
 Őn megadva, nem kevélyen.
 Nagy ur, ki parancsolt véle:
 „Jer! örökre feküdjél le!“

Nagy a lárma, lótás-futás,
 Fákjaláng és harangzúgás,
 Papság, koszoruk, gyászruha . .
 Jertek! meghalt a vár ura
 Jer! tessék . . népek! népek! !
 Nagy uratok volt ő néktek . .

Lent, a völgy egy kis lakában
 Szomorú mécs lobogás van,
 Bent a szegény anya jajja,
 Költi fiát, az nem hallja.
 Óh! ébredj fel c-ontom csontja!
 Vérem vére, imádottja!
 Ne hagyj árván, én szerelmem!
 Nélküled mivé kell lennem? !
 Dobbanjon fel elállt szíved,
 Szálljon vissza lelked, szíved.
 Mosogj rám csókjaimtal!
 . . . De a holt nem ért, nem mozdul.
 Nagy hire van a faluban
 A B o r u z s n é bánatának;
 Ép most állott el a szíve
 Egyetlen Pistukájának.
 Mennek oda vele sírni,
 V i g a z t a l n i, — ha lehetne,
 „Oh! bár én lennék helyette
 Avagy vele eltemetve“ ! !
 . . Minek éljek hogyha kitört
 Özevységem istápfája? !
 Ha fagyókérem lettem, melynek
 • Elhervadt a koronája!
 Koldus leszek vénségemre
 Járva ajtórúl, ajtóra!
 — Míg ha ő él halálomig
 Tudom, hogy eltartott volna!
 . . . Jaj ne zugolódjék kelmed!
 Jobb hogy ha megnyugszik rajta.
 „Ne szálljon istennel perbe,
 Ha ő egyszer így akarta!
 Nem lesz kelmed kéregető, —
 Más ajtaját leszvén, várva n,
 Az ö z v e g y e n i s könyörül
 Az: ki könyörül az árván. !

Nagy a lárma, lótásfutás
 Fönt a magas palotába.
 El a harang: jertek népek!
 A végtisztesség adására.
 Lesz itt pompa, fény és hála,
 — Ha azt hoztok mi itt nincsen,
 Egy két könyvet, — mit valaki
 E koporsóra ráhintsen.
 . . . De mindenki, a hívónak
 Csak azt válaszolja rája:
 Nem mehetek; halottunk van:
 — A B o r u z s n é faecskája. —

B. P.

Szeretet és szerelem.

— Beszély. —

Halász Deszöttöl.

(Folytatás.)

Sándor azonban most az egyszer nem sokat gyönyörködött a természet nagyszerű tűzjátékában. Nem nézte, miként máskor szokta, mint üldözik a felhők egymást, és mint öltének fel minden pillanatban más és más alakzatokat, mint verődik távol hegyek tetejére a napnak bucsuzó világossága, hogy aztán perczről perczre sötétebb legyen s ne llesse a szem csak néhány pillanatban, midőn a fellegek között a villám cikázik által s az esőnek suhogása és a szél zúgása a menydörgés hangjában enyészik el. —

Sándor ablakainak függőnyeit lebecsájtá; gyertyát gyújtott; oda vetette magát a kerevetre és mintha valami szent könyvet tartana kezében, oly áhítatos komolysággal fogott hozzá barátnője naplójának olvasásához.

P* február 2-án 1860. — Késő éj van.

Anyám csöndesen alszik. Félék hogy fölrezzentem. Nővéreim is kétségkívül édesen álmodoznak már szobájokban. És engem nem hagynak nyugodni érzelmeim. Oh én sokkal szerencsétlenebb vagyok, mint ők! Nem bírok már többé magammal. Megszakadna szívem ha még tovább is hordanám ezt a nehéz titkot. Nincsen olyan barátom, a kinek elpanaszolhatnám az én irtózatosszenvedéseimet; de minék is, hiszen ez által lehet, hogy mások boldogságát is megzavarhatnám. Nem, nem ne tudja meg senki az én titkos érzelmeimet; — csak egyedül te légy oh kedves emlékkönyv tanuja az én néma szenvedéseimnek; hordozd ezen setét betűkben fekete fájdalomaimat, reád hullajtom könnyeimet, beléd rejtem érzelmeimet, gondolataimat, zúrd magadba az én sóhaj-tásaimat szerelni csókjaimmal együtt, óh hiszen ezen könyvecskét ő tőle kaptam, a kit szeretek, szeretek nagyon,

pedig őt szerelemmel szeretnem vétek, oh mert ő az én kedves jó nénikémnek jegyese! — Anyám megmozdult ágában. Azt mondá, miért nem fekszem le már. Ha tudná, miket írok! Ő nem gyanakodik semmit sem. Azt hiszi szegény, hogy valami versen töröm fejemet. Ha tudná hogy egyik leánya azért olyan boldogtalan, mert a másik boldog! Ha tudná, hogy egyik leánya irigyli a másikat boldogságát! Mennyit szenvedne akkor miattam! Nem, nem! szivembe kell zárnom e titkot. — Jó éjszakát! Isten veled! légy boldog nővéremmel s ne tudd meg, hogy miattad szenvedek, miattad sírok, miattad sóhajtok és miattad fogok majd — meg halni.

Február 4-én. Ismét itt van az éjfélnék csöndes tanultán órája, és én ismét jegyezhetek néhány sort az én kedves emlékkönyvembe. Ma este érkezett meg nővérem jegyese Tófalvi Albert Pestről. Gyönyörű piros és virágzó kamélia-tól hozott Jozefa nővéremnek s én rólam egészen elfelejtkezett, no de semmi, megbocsájtok, hiszen ő annyira szereti az én nénikémet, hogy nem csodálkozhatom rajta, ha engemet egészen elfelejt is, — sőt még olyan jól esik ez a mellőzés lelkemnek: óh, mert különben félnem kellene, hogy rejtgetett szerelmemet szememből is kiolvasa! — Ma egy hete hívtott meg beuntunk Ákos bácsi — báljába. A báli termek már készen vannak, a díszítés női részét mi végzük, anyám lesz a háziasszony: holnap estére tehát bálba megyünk. A napokban ruháink készítésével voltunk elfoglalva, már mindhármunké készen van. Mindhármán magyarosan leszünk öltözködve, előlfitűzős magyar váll simul majd kebleinkhez! Jozefa néném piros, Mari fehér s én zöld fátály ruhában. Fejünkön gyönyörű pártá fog majd ragyogni: Ákos ajándékozott meg vele mindhármunkat, s hozzá tette midőn átnyújtá, azon óhaját, hogy vajha mindnyájan mielőbb főkötővel válthatnók azt föl, s jónak látta megszugi nekem, hogy az enyimet már csak ő szándékozik elvinni azon kosár helyett a mit másoknak adjak inkább, mert ő neki oly nehéz lenne az, hogy szívét szakítaná meg. Szegény Ákos, oh ha tudná mily nehezen esik nekem a te szívből jött szerelmi szavaidat hallgatnom, mily nehezen esik lelkemnek, hogy szerelmedet nem vagyok képes viszonzani!

„Minek is van a szív s a szívből szerelem“!

Február 6-án délelőtt 9 óraker. — Alig egy órával jöttünk haza Ákos báljából. Anyám s nővéreim azonnal lefeküdtek. Én ébren vagyok, hogy naplómmal társalkodhassam. Fejem szédelg, mintha most is hallanám a zenét, s ha szememet behunyom egy-egy pillanatra, úgy tetszik mintha még most is Albert, Ákos és Sándor karján lejtene a csárdást és franczia négyest. (Más egyebet hála Istennek nem táncoltunk!) Sándort, a költőt, azt a kedves fiút, a ki oly sokat táncolt velem, s a ki ma reggel Alberttel és Ákosal együtt kisért bennünket hazáig, tegnap

este mutatá be nénikém jegyese, s én könnyelmű leány meg nem tagadtam kérelmét, neki adtam az Ákos által nekem ajándékozott, skeblemről leesett virágfüzért; s mennyire fájt ezt látnia a jó fiúnak a ki engemet annyira szeret s a kit én csak mint barátot vagyok képes szeretni. Oh dehogya adtam volna másnak azt a virágfüzért, hogy ha Bert adja azt nekem! Imádságos könyvembe rejtettem és csókolgattam volna ő helyette.

Február 8-án éjjeli 12 óraker. Alig egy órája, hogy elment tőlünk az a három kedves fiatal ember, a kiket naplómban emlegetni szoktam. Eldalolgtak, elbeszélgettük az estét oly kedvesen, oly élvezetesen, — és én meggyőződtem róla a mit már himni sem merem, hogy nekem is lehetnek még boldog óráim e földön. Sándor mellettem ült. Édes szerelmi szavak zengettek felém az ő dalos ajkairól. Büszkének érzem magamat, hogy engem egy költő szeret. Elkérte emlékkönyvem. A másikat, nem ezt, oda adtam. Oh ezt oly híven, oly félve rejtetem, hisz ez szivemnek titkait őrti, Lapjait egészen végig forgatá, s örömtől szikrázó szemmel mondá, hogy páratlan levél van benne. Mi csodálkozva tekintünk reá, hogy vajjon mit akar ezzel, de alig néhány perc multával meglepett beuntunk ezen nevetem rejtő vercesekével:

Nevem emlékkönyved középebe jegyzem, Emlékemben élni fogsz örökre. Tán ez érzet kinez, ostoroz majd engem, Te értted még az is édes lenne. Így szeresd te engem mint én téged: Meg lesz áldva Istentől az élet!

Február 15-én. — Tegnap éjjel a kaszinóban tartott urak báljában voltunk. A jelen hónap 5-én Ákos barátunk által rendezett mulatságba nem örömet mentem volt, csak azért hogy honnmaradásom által észre ne vétessem rokonaimmal keblembé zárt titokteljes szerelmemet; minthogy pedig ott felejte jól mulattam: örömmel léptem a fényesen díszített táncsterembe, hanem szomoruan tapasztaltam, hogy voltak foragura hölgyek a kik végig mértek bennünket szemekkel, kivált midőn az ifju grófk karján lejték testvéreimmel együtt. Minő balga egyéniségek is vannak még azon osztályban, melynek tagjai magokat kiváltképen művelteknek tartják! Lenézik a szegényt, lenézik a kik fényes ösök névsorával nem dicsekedhetnek. később azonban mindazon büszke nőikkel sem törődtem; hiszen miért is! Mi is megvultunk hivatás: tehát jogunk volt megjelenni, jogunk volt csak azért is — jól mulatni! Egész éjjel táncoltam folytonosan. Néha alig bírtam már lélekezni. — Sándor volt a legjobb tánczos, és én övele táncoltam legtöbbit. Sándor kedves fiú, szeretem őt, de azért még sem felejtethet egy másikat, a kit szeretnem vétek, a kit szeretnem fáj.

Mártius 9-én. — Nina, Nina, te rossz leány vagy! Te a tettetők a kaczerók szerepét kezdéd játszani! Szereted a kit szeretned nem szabad s ezt titkolod... jól van. Ez nem vétek mert

ezt titkolnod is kell, hogy rokonaid nyugalmát, boldogságát meg ne zavard; de miért mutatsz szerelmet azon ifjakhoz a kik iránt csak baráti szeretettel vonzódl, miért nem utasítod vissza mind a jó Ákos feláldozó szerelmét, mind a kedves udvarló Sándorkának szerelmi vallomásait! miért halgattál ennek szavaira, miért váltottad magadhoz egyik szerelmi költeményét egy, talán nem is a legsoványgobb kebelrel szomjazott csókkal. Nina, Nina, te rossz leány vagy; meglásd hogy Sándor is csak baráti szeretettel vonzódlk szivedhez. Nem elég hogy őt saját szive is meg csajja, — mert ő valóban azt hiszi, hogy szerelmes beléd, te is megakarod őt csalni! Nina, Nina, te rossz leány, megérdemled, hogy a szerelem, melyet te csak játéknak tekintél, szomorú játékok izzón sziveddel!

Mártius 12-kén. — Jozefa nénikémvel fogadtam volt ma este. Fogadásomat elvesztettem és nekem a feltételt értelmében három csókot kellett adnom annak a jó Sándornak a kit most már szánni kezdek, mert a mint udvarlásából észrevettem, himni kezdi hogy szerelmes vagyok belé. Ideje lesz hogy magamat megjobbitsam; a lehető leghidegben fogom ezután magamat viselni irányában.

Mártius 19-kén. — Tegnap este Jozefa nővérem névnapját ünnepeltük. — Föltételesen nehéz megtartanom, ma nevezetesen „édes Sándor bácsinak“ szólítottam őt önkénytelenül. — Szegény fiúk, mind Ákos mind Sándor birni vélik szerelmemet, és miért is az én szívem olyan bohó, hogy ahöz vonzódlk szerelmem a kitől már semmit sem várhat, a kitől rejtelmeket rejtgetnem kell; miért is nem azoknak egyikét szereti hevesebben, a kiknek szívök szabad s a kik az én szerelmemre szintugy méltók volnának.

Mártius 25-kén. — Szegény Sándor, nem sokára eltávozik közlünkől. — A napokban Pesten volt s olyan szép levélapapirosokat hozott számomra ezenfelül egy még édesebb meglepetésben részesített: megajándékozott költeményeinek egy kötetével.

Mártius 29-én. — Szegény Sándor, szerelmembe voti minden reménységét. Mennyire fájni fog majd neki ha benmem is esalatkozik, mint másokban. — Két emlékvetsert irt már albumomba, Minő szépek, ánde mégis úgy sejtem, hogy az nem a valódi szerelmemnek hangja. Ő csajja magát; félreismerte saját szívében a baráti szeretetet; de hát esoda-e az? oh hiszen a költőnek baráti szerete-te is melegebb mint más embereké.

Ápril 1-jén. — Ákossal és anyámmal jöttem ma este haza felé, midőn Sándorral találkoztunk. Karjára fűzött s úgy sétálgattunk még aztán jó darab ideig a holdvilágos estén ábrándozva a boldogságról, melyet én a délibábhöz hasonlítottam, a miután hiában futok, mert azt ugyan soha de soha el nem érem!

Ápril 8-án, hajnalban. — Anyám és nővéreim alszanak még. Tegnap este tartottuk meg Sándor barátunk bucsulakomáját, talán ezen perczben hagyja el

falunkat. Én tehát legalább egy időre szegényebb lettem egy barátál. — Kicsinyben mult, hogy az érmelleki bortól az estve bé nem csiptem; azonban későbbi magamviselőteért meg kell magamat dicsérem: én hogy őt kiábrándítam, bármily nehezemre esett is az, megtagadtam tőle a bűcsücsöket. Szegény Sándor, ha tudat volna hogy megnyit szvendtem ezen önmegtágadás által, megbocsájtaná barátódnok ezen kegyetlenségéért. Hiszen ő jót akart: te még jobban, igazabban, szebb és jobb leányt fogsz szeretni, a ki szerelmedet teljes mértékben viszonozhatja! Áldásom kísér. Légy boldog!

Ápril 29-én. — Sándor barátom kedves levelét megkaptam. Irja, hogy szegény eselést bátyám sirját fölkereste, s fuszálakat küldött annak sirhalmáról

Május 15-én. — Most irtam meg Sándornak hozzám irt második levelére készített válaszomat. Különös, hogy naplómban Sándort emlegetem leginkább; nem, mintha öhozza vonzódnám legjobban; ő, mint költő igaz hogy legszelleműsabb minden ismerőseim között s arról a szellemies baráti szeretetről, amely lelkeink között fűződött, legédesebben esik beszélnem a többi — sőtét kép! Ákos szeret és én e jó becületes de kevéssé művelt férfit nem tudom teljes szivemből szeretni. Ő erős jellem és bizom benne hogy nem fogja megtörni azon csapás, ha majd ő is meggyőződik róla, hogy szerelme általam nem viszonoztatik; pedig őt is meg kell győzőnem erről, s annál jobb minél előbb! — A harmadik legfényesebb és mégis legsötétebb kép, nap, melybe tekinteni nem merek, mert lelkeket vakítaná meg. Én gyöngé nő vagyok, viselni fogom mégis szerelmemet, titkomat, lehet hogy megtörnek, de semmi, törjenek meg, ugys hiába élnek sokáig — boldogtalanul!

Május 27-én. — Anyám és nővéreim templomba mentek — imádkozni. Én naplómba írok néhány sort születésemnek 17-ik évnapján. Születésem napja épen pünkösöd első napjára esett ez évben, s minő édesen időzővel az én költő barátom mai napon kapott kedves levelében; mily melegen idézi a népdalnak ezen kedves sorait reám alkalmazva:

Nem anyától lettél,
Rózsafán pertemtéll,
Piros pünkösöd napján
Hajnalba születéll!

• (Folyt. köv.)

A konyhasó, mint háziállataink táplálékának fűszere.

Az állati test minden folyékony részében, de leginkább a vérben, Natrium chloratum található, ép úgy az állati ürülékben is.

De az állatok táplálékául szolgáló anyagokban, a szilárdakban úgy mint a folyékonyakban is, kisebb-nagyobb mértékben található konyhasó, és az állatok táplálása tekintetéből, nem volna feltétlenül szükséges külön só-adatokat adni, ha ezen külön só-adagok nem hatnának az emésztés és étvágy-gerjesztésre különös gyógyszer hatásával.

De az adagoknak bizonyos mérték szerint kell nyújtatniok; ha az állat konyhasót nagyobb mennyiségben élvez félnék és nyugtalan lesz, érverése gyors és rövid, görcsök és a végtagok bénulása s néha némely állatoknál a halál is bekövetkezik.

Osumbor E. kimutatja, hogy ökrök 2 — 2 1/2 font só élvezete mellett hosszabb ideig egészségesek maradtak, a takarmányt jobban kihasználták, mint ha sóban nem részesültek volna, ez által azonban nincs kimutatva az, hogy a nagyobb adagolás tényleg kifizette volna magát, s hogy kisebb adagok nem hatottak volna-e jobban a takarmány kihasználására.

A konyhasó mértékletesen adagolva, enye ingert gyakorola takhártyákra, és az emésztő-szerveket erősebb izgatottságra hozza. Nagyobb a szomjúság és fokozódik az étvágy.

Mértékletes só adagolás mellett jobban elválasztatnak a nyák és egyéb emésztési-nedvek. A konyhasó igen jeles szer arra, hogy a nehezen emészthető tápszerzek megemésztését elősegítse, és övszerűl szolgál az ellen, hogy az ily tápanyagok által könnyen előidézhető bajok az állatokra nézve ártalmassá ne váljanak.

A konyhasó elősegíti a tápszerzek oldékonygát azoknak gyorsabb felszívását, elősegíti egyszóval a táplálkozást.

A konyhasó mérsékelt adagban mindenképpől fűszerezi és izletessé teszi a tápszerkeket, és általa azt oszközölhetjük, hogy a szükség szerint bizonyos tápszerkekből szilárd és folyékony állapotban többet emésztethetünk fel állatainkkal.

A ros, vagy eromlott takarmány hátrányos következményei, konyhasó

nyújtása által gyengíthetők, ha egészen el nem kerülhetők.

Boussingault azt találta, hogy a só, a hus-zsír és tejképződésre közvetlen befolyás nem igen gyakorol, ellenben ugyanaz hat bikával tett kísérletnél, melyek közül három só-adagban részesült, három pedig nem, azt tapasztalta, hogy a sóban részesített bikák nagyobb étvágy mellett kiváló közöslési ösztönt tanusítottak.

(Folyt. követ.)

V e g y e s .

— **Tizza** Kálmán belügy-miniszter ur mint városunk egyik képviselője beszámoló beszédét mult hétfőn választóinak megtevé: enzap az éjji vonattal eltávozott.

— **A debreczeni külső gazdasági tanintézet** növendékei f. hó 10-én a nagyerdői fordóház helyiségében a fels. gazd. tanintézet segélygyelete javára zártkörű táncvizigalmat rendeznek belépti díj 1 frt. családí jegy 2 frt. kezdete este 6 órakor.

— **A főiskolai tüzoltók** májálissa m. hó 29-én kedvezően sikerült. —

— **Izso** Miklós szobrász és **Réthi** Mihály színész elhunytak.

— **A, Tizza** biztosító részvénytársaságnak Halász József elleni sajtóperében e hó 3-án megtartott tárgyalás eredménye lett, melyszerint: vádlott 8 szóval 4 ellenében rágalmazás elkövetőjeül, 7 szóval 5 ellenében vétkecsnek mondatván: 50 frt. pénzbürségbe és 50 frt. perköltséget fizetésbe marasztalták. Ezzel aztán a „Tizza“ megrongált hitele helyre van állítva; s ugy a közvélemény mint a részvényesek megnyugtatva.

— **Új fénykép-termet** nyitott Fleck Rudolf bécsi volt lakos városunkban a Menze féle házban. —

— **A jövő országgyűlésre** való képviselő választások módozata és határideje tárgyában országserzte ugy mint városunkban az intézkedések megkezdettek. A mult három év alatt a képviselőség az ország pénztárából 3.264,358 frtot vont el, — miből minden ülésre 5818 frt. minden hozott törvényre 21,618 frt. esik. — Ha a képviselőház a takarékosgág után lát: nem a bíróságok hanem a képviselők számának kevesbitését kell beismernie és eszközölnie főleg pedig nem szónoklatokkal kell ársztatni el az országgyűlési idényt, hanem minden ágból kellő szakemberek bevalasztása mellett az ipar és kereskedés eme'éséhez is tevékeny szakkérffakat alkalmazni s t e n n i.

— **A közös költségvetést** tárgyaló miniszter tanácskozás e hó közepén veszi kezdetét. — A tengerészeti költségvetés 8 millióval szándékoltaik szaporítani.

— **Róssa** Sándornak Szamos újáról a börtönből lett megszökését tárgyaló hír, valótlán.

Báthory Sándor.

Felélés szerk. s laputalajdonos.

H I R D E T É S E K .

215.
1875.

Hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó ezenel közzé teszi: hogy a debreczeni kir. törvényeszek 1874-ik évi 18894. számú végzése következtében, alperes reszegei **Jasxtrabszky Emlinél**, felperes **Lieder-**

man Mihály részére, 4400 frt követelés biztosítására lefoglalt 16 drb. ökrök, 370 drb. anya birka, 50 köböl búkkönyből álló ingóságok, 1875-dik évi *junius* hó 16-dik napján d. e. 9 órakor *Ottományban* a végrehajtás színhelyén megkezdendő és megtartandó nyilvános ár

verésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek elfognak adatni.

Kelt Székelyhídon 1875-ik évi Május hó 22-ik napján.

Balogh Lajos,
kik. bírósági végrehajtó.

